

روز دهم ذی الحجه و عید قربان، بزرگترین اعیاد اسلامی است، که حساس‌ترین مراسم دینی را حاجیان در آن روز در شهر مکه و مدینه، انجام می‌دهند، و سایر مسلمانان نیز مراسم جشن و شادمانی آنرا در نقاط مختلف جهان برگزار می‌کنند.

موضوع حج خانه خدا و عید قربان که ماه ذی الحجه هر ساله با خود می‌آورد، همبستگی بسیار محکمی در میان طبقات گوناگون مسلمین بوجود می‌آورد، که خود بهترین رمز استقلال آنها و سامان حفظ اسلام از فراموشی و پریشانی و پراکندگی است. اگر مسلمانان در فکر بهره‌برداری از کنگره اسلامی سالانه بود و مراسم عید قربان باشند، می‌توانند در سایه تاملیم حیات بخش پیغمبر اکرم (ص) تمام مصائب و ناامیلات خود را که ناشی از تفرقه و انحطاط و سلبه بیگانگان است بر طرف سازند، و روح اتحاد و وصیمیت بر ادوی و برابری که قرآن مجید آنها را بان سفارش فرموده است، در اجتماعات مختلف خود بوجود آورند، و از این راه مجد و عظمت دیرین شریفی را باز یابند... اینها همه از مزایای ماه ذی الحجه است.

* * *

موضوع دیگری که ماه ذی الحجه را از هر لحاظ ممتاز گردانیده است، داستان غدیر خم و انساب حضرت امیر و عثمان علی علیه السلام در این ماه، به مقام جانشینی رسول اکرم (ص) است. این ماجرای بسیار مهم که با وضوح هر چه تمامتر معنی تشیع و پیروی از خاندان پیغمبر (ص) و منطبق شیعیان جهان را آفتابی می‌سازد. در روز هجدهم ماه ذی الحجه سال دهم هجری توسط پیغمبر عظیم القابن اسلام سلی الله علیه و آله با حضور بزرگان مسلمین آنروز؛ در شرایط قوی الهامی انجام گرفت.

درست بیست و سه سال از دوران نبوت و رسالت حضرت ختمی مرتبت (ص) می‌گذشت. در این مدت در سایه تعلیمات خرد پسند، و سخنان دلنشین پیغمبر (ص) و استقامت بی نظیر و مبارکات اصولی آن رهبر عالیقدر جهان، با او هام و خرافات و شرک و بت پرستی و مفاسد اخلاقی تمام شبهه حریرة عربستان در زیر پرچم اسلام درآمده بود، گردنکشان عرب در هر مرد و بومی که بودند، یا نابود گشتند و یا در برابر نفوذ روز افزون و منطبق ساده و تعلیمات پیروایه رسول خدا سر تسلیم فرود آوردند. شهرهای بزرگ مکه و مدینه و قبائل مختلف عرب در حین آن وین همه جزو قلمرو حکومت پیغمبر اسلام درآمد.

تمام اصول اسلامی در طی آیات و سوره‌های قرآن، تشریح شده بود، آنچه می‌باید مسلمانان جهان بدانند و بنام یکفر در مسلمانان تا انقرض عالم انجام دهند، همه را پیغمبر (ص)

پیشوایان بزرگ ما علی و ابان

نخستین پیشوای اسلام

از طرف خداوند تعیین می‌شود

ماه ذی الحجه که آخرین ماه اسلامی است؛ در تاریخ درخشان اسلام، موقعیت خاصی دارد. در ایام جاهلیت، یعنی دوران پیش از ظهور اسلام که توحش و بربریت بر شبه جزیره عربستان حکومت میکرد و پیوسته آتش جنگ و جدال میان قبائل عرب روشن بود، هر ساله چهار ماه را آتش بس میدادند، و بکلی دست از نزاع و کشش و خورنیزی می‌کشیدند. این چهار ماه: رجب، ذی القعدة، ذی الحجه، و محرم بود. در تمام این ماهها قانون آتش بس، از طرف عموم ساکنین شبه جزیره اعم از شهری و بیابانی با احترام خاصی مراعات میشد، و از این جهت این چهار ماه را «الشهر حرم» می‌گفتند یعنی ماههای محترمی که جنگ در آن حرام است.

* * *

ماه ذی الحجه در دوران اسلامی نیز دارای احترام مخصوص و امتیاز خاصی است که از هر جهت آنرا از سایر ماههای اسلامی ممتاز میگرداند. این احترام و امتیاز مخصوص که توجه کلیه مسلمانان جهان را بخود معطوف داشته است، نخست انجام مراسم حج یعنی بزرگترین کنگره اسلامی در این ماه گرمی است، که از روزگار قانون گزار این دین ابدی تاکنون، هر ساله هزاران نفر از سراسر دنیا با اسلام بدون در نظر گرفتن زبان و نژاد و رنگ، در شهر مکه، پیرامون کعبه و خانه خدا و قبله مسلمانان جهان بطواف در می‌آیند.

آورده و در اختیار مردم گذارده بود دین اسلام با حاشنانیها و فدکاریهای قائم بزرگ خود و مردان برگزیده مسلمان از هر جهت کامل بود ، حکم هر موضوع را قرآن و شخص پیغمبر معلوم کرده بود ، ولی با این همه يك کار بسیار مهمی باقی مانده بود .

آخر سال دهم هجری بود . پیغمبر (ص) اعلام فرمود که مسلمانان خود را آماده برگزاری مراسم فریضه حج کنند ، و در این کنگره بزرگه خود شرکت جویند . سومین طایفه مسلمانان آنروز و سحابه نامدار پیغمبر (ص) از مردم مکه و مدینه و طائف و شهرهای یمن و سایر قبائل عربستان با حضور شخص پیغمبر (ص) اعمال حج را انجام دادند ...

هنگام بازگشت پیغمبر (ص) بمدینه بیش از سده هزار نفر از مسلمانان ملازم پیغمبر (ص) بودند . نزدیک نظیر بود که خلودار این جمعیت انبوه که يك کاروان عظیم را تشکیل میداد ، و طول مسافت صف آنها چندین کیلومتر بود . به سر زمین خم واقع در نزدیکیهای مدینه رسیدند . در این سر زمین محلی برای اجتماع آب باران که عرب آنرا غدیره مینامد ، وجود داشت و بهمین مناسبت نیز ، واقعه آنروز که جزو مهمترین حوادث بزرگ تاریخ اسلام بشمار آمد ، معروف به داستان غدیره خم شد .

در آنجا ، در آن بیابان بیکران و در آن انقلاب طایفه قرسا ، و میان آن جمعیت انبوه صدر از نفری که از سروروی حاجیان مانند باران عرفی میبارید ، و همرا در شرایط فوق العاده ای قرار داده بود پاك خداوند ، جبرئیل بر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله نازل شد ، و از جانب خداوند به پیغمبر چنین گفت :

ای رسول ما ! آنچه هم اکنون بر تو نازل میشود ، به مردم ابلاغ کن . اگر (ملاحظه کردی) و ابلاغ نمودی رسالت خدا را در دوران پیغمبری ابلاغ نکرده ای (بگو ! ملاحظه نکن !) خداوند تو را (از سعه) مردم حفظ میکند (۱)

ماخذ داستان غدیره همین آیه قرآن مجید است که موجب انجام مراسم حاشنی مولای متقیان علی علیه السلام گردید . خداوند با اعلام این موضوع جانشین پیغمبر شد تا تعیین فرموده باشد تا آنطور که هر پیغمبری را باید خداوند برگزیند ، تا آنطور که خدا میداند ، جامعه انسانی را بر اه سعادت و نجات و بر سر زندگانی راه بر تو فرمائید ، در این خداوند به مردم بیاموزد ، کسی که می باید زحمات آن پیغمبر را در زمانهای بعد حفظ کند ، و هدف او را دنبال نماید . (بقره درس ۷۱)

(بقیه از صفحه ۱۶۵) نیز بحکم عقل و شرع باید بوسیله خدا انتخاب شود، زیرا بشر ناقص از عهده این کاریزک عاجز است.

مطابق نقل محدثین بزرگ شیعه و سنی: بعد از اعلام پیک خداوند، پیغمبر عالمقدر اسلام، دستور دادند؛ که جلوه داران کاروان برگردند و صبر کردند تا آنجا که عقب مانده اند برسند و در پیرامون او حلقه زنند؛ سپس تعداد زیادی جهازهای شتران را روی هم نهادند، و پیغمبر از آن بالا رفت. بعدی که همه را امید بدو آنها نیز پیغمبر را می دیدند. در این هنگام کمر بند علی (ع) را گرفت، و با اعلام اینکه پیک خداوند آمده دستور دادارای بمن ابلاغ کرده است، فرمود: ای مردم! هر کس من سرور و صاحب اختیار او هستم باید بداند علی سرور و اختیار دار او است. از وی پیروی کنید، و او را رهبر خود بدانید...

مراسم معرفی خلافت الهی و منصب آسمانی امیر المؤمنین علی (ع) با بیانات نافذ و روحبخش پیغمبر خدا پایان یافت. بلافاصله دسته دسته صحابه بزرگ آمدند و آن مقام بزرگ را بپیغمبر (ص) و علی علیه السلام تبریک گفتند. (۱)

* * *

علی علیه السلام در آن روز سی و سه ساله بود، سابقه ایمان او، فداکاریهای او در راه اسلام؛ حاشاشتهای او در میدانهای جنگ، تبلیغات بسیار مؤثر او در مکه و یمن و نقاط دیگر که از طرف پیغمبر مأمور شده بود، علوم سرشار، و آشنایی کامل آن بر گرفته خداوند بتمام مسائل دینی و دنیوی، و از همه مهمتر تقوا و عظمت نفس و شخصیت بی مانندش، موجب شد، که خداوند آن یگانه مرد اسلام را بجانشینی پیغمبر اکرم برگزیند.

شیعه نیز جز این، چیزی نمی گوید، برای هدایت خلق و اداره اجتماع و سوق مردم به دنیای عالی زندگی و اجرای عدل و انصاف و مبارزه با زور و ظلم و بیدادگری، دو شرط اساسی لازم است: بصیرت و تدبیر، شخص زمامدار، و یارسانی و تقوای او. شهادت تاریخ در میان تمام صحابه پیغمبر (ص) اعم از مهاجران و انصار هیچکس در این دو صفت و اوصاف دیگر، بیایه علی (ع) نیوسید، و علاوه نسب عالی و خویشی و قرابت بسیار نزدیکی که با شخص رسول خدا داشت اعتبار خاصی بوی داده بود. چه وی داماد پیغمبر و همسر بهترین دختران رسول خدا و پسری و طالب بزرگ قریش و سرپرست پیغمبر اسلام در سنین کودکی، و از همه مهمتر خود تربیت شده پیغمبر و در خانه آنحضرت پرورش یافته بود. این مرد بزرگ علی (ع) دومین شخصیت برجسته جهان و پیشوای عالمقام مسلمانان عالم و امام اول شیعیان است، که در روز هجدهم ذی الحجه در غدير خم بعنوان نخستین پیشوای اسلام از طرف خداوند و پیغمبر (ص) تعیین شد.

(۱) جوانندگان برای اطلاع کامل از فتاوت دانشمندان بزرگ اهل تسنن میتوانند، داستان غدیر را در جلد اول و دوم ترجمه کتاب بی نظیر والفدیر، بخوانند.